

УДК 658,3

Рібун Х. – ст.гр. БМ-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДОСАМОВДОСКОНАЛЕННЯ

Науковий керівник: старший викладач Юрик Н.Є.

Самовдосконалення є шляхом формування себе, своєї особистості, розвитку своїх здібностей, здобуття знань та вмінь. Спонукають до самовдосконалення три обставини: а) наявність в людини потреби у самоповазі, у схваленні іншими, у соціальному престижі; б) неузгодженість в образах свого «Я ідеальне» і «Я реальне»; в) необхідність у адекватній самооцінці. Відсутність одного із цих компонентів перекриває шлях формуванню мотивації самовдосконалення. Так, навіть, якщо себе оцінювати не дуже високо, прагнення до самовдосконалення може і не виникнути, особливо, тоді коли у людини не розвинена потреба у самоповазі.

Можна виділити найтипівіші мотиватори, які торкаються трьох сфер відносин (до життя, до людей і до себе), котрі дають поштовх до самовдосконалення.

Мотиватори, які торкаються ставлення до життя: 1) заради матеріального добробуту — «щоб володіти матеріальними благами»; 2) заради полегшеного існування — «щоб легше жити»; 3) заради кращого життя — «щоб було краще»; 4) заради уникнення неприємностей. Мотиватори, котрі торкаються ставлення до людей: 1) заради хороших відносин із людьми — «щоб добре ставитись до людей»; 2) заради альтруїзму, можливості допомагати іншим.

Мотиватори, які стосуються ставлення до себе: 1) заради позитивного відношення людей — «щоб до мене ставилися з повагою»; 2) заради вдосконалення — «щоб удосконалювати себе»; 3) заради самореалізації.

Установки, пов'язані зі ставленням до життя, зустрічаються значно частіше, ніж установки, що характеризують ставлення до себе.

Тому, доцільно враховувати статеві та вікові особливості у визначенні значимості тих чи інших мотиваційних установок. Зокрема, установки на матеріальний добробут і на самореалізацію мають важливіше значення для студентів ніж для людей, котрі уже самоутвердились.

Стійкість мотивації саморозвитку залежить від стійкості ідеалу (образів ідеальних особистостей, ідеального «Я») і стійкості самооцінки.

Через війну самооцінки суб'єкт виявляє в собі недоліки, котрі можуть мати різну природу. З одного боку, під недоліком розуміють відставання від норми розвитку позитивних якостей, з іншого — рівень розвитку позитивних якостей на противагу наявному ідеалу. У цьому випадку недолік помітний для оточуючих і тому вирішальна роль, яка спонукатиме до саморозвитку повинна належати власній ініціативі суб'єкта.

Можливі випадки, коли під недоліком розуміють наявність негативних якостей. Тут самовиховання виявляється у перевихованні, що пов'язано з усуненням старих негативних стереотипів, які виникають у особистості під дією внутрішнього конфлікту.

Ефективність самовдосконалення залежить від стійкості самооцінки. Нестійкість самооцінки виникає внаслідок стихійності і суперечливості, які з'являються через нестабільність результатів: сьогодні випадково досяг успіху, а завтра так само випадково зазнав невдачі. Це призводить до самовиправлення вчинків, результатів, тому можна зробити висновок, що збереження стійкості мотиваційної установки слід проводити через урегуляцію рівня самооцінки.